

pripeljala, ter se zanašam, da Vam to, kar ste mi tukaj govorili, gre iz serca. Od kar sem bil pri šolah, in to je bilo precej dolgo, mi vest ne očita, da bi bil komu vedoma krivico naredil; včasih pa je bilo treba ostro postopati, ker 100 ali toliko otrok je bolj usmiljenja vrednih, kakor en sam zanikeren človek, ki pozabi na svojo dolžnost. Vsem vstreči, in vsakemu po volji storiti pa nihče ne more, tudi jaz tega nisem mogel. Vaš stan je res težaven in vaš trud slabo plačan, pa spominjajte se besed, da tisti, kateri druge napeljujejo k pravičnosti in čednosti, bodo pri Bogu posebno plačilo za to imeli. . . . Naj nas že božja previdnost postavlja v te ali druge razmere, zmirom vas bom ohranil v spominu, in tudi vi se spominjajte mene“.

Ginjeni se učitelji poslové pri bivšem gospodu šolskem predniku. —

Pri tej priliki naj še omenimo, kar se je o tem času za šolstvo na Kranjskem zgodilo, t. j. od meseca sept. 1851 l. do 1. marca 1869 l., tedaj v 17½ leta, ker fakta bolj govore, nego besede.

Večkrat je bilo že to posamno razglašeno; ko je bilo pa 25. maja preteč. l. sklenjeno, da naj nastopi novo šolsko nadzorništvo, je bilo pa to vse zgodovinsko sestavljeno, kar je posebno važno za šolstvo na Kranjskem.

(Prih. dalje.)

Zemljepisje v ljudski šoli.

(Dalje.)

J. Povejte mi, kakšne rastline se nahajajo na Kranjskem

O. Rastlinstvo kranjsko ima v obče lastnijo in podobo rastlinstva sredo-evropskega; samo na Vipavskem se vidijo nekatere verste sredomorskih rastlin. Gozdi so po vsej deželi listovci; poglavitno drevje je hrastje pa bukovje mešano z jesenovjem, jelšami, kostanji, kleni, javorji, lipami, gabri, topolami, jerebičjem, hruškami, jablani in verbami. Izmed hojevcev so najnavadniši jele, smreke pa mecesni. V šumah, pritlično, raste na Kranjskem že marsikteri germ sredomorskih verst: ruj, cibara, lovor. Hojevci segajo do 4000' visoko, trav-

niki do 5400', planinski pašniki do 7200'. Rež, ječmen, oves, krompir, zelje in repa se ponaša na Gorenškem še 3300' visoko, vsakoverstno sadje in vino na ravninah, v kraških dolinah, po vzhodnem Dolenskem pa po dolinah južnega Gorenškega. Deboljača (turšica, koruza) rodi po vsem Dolenskem, nižem Gorenskem in Notranjskem. Rež dozoreva sploh konec junija; po viših legah na Gorenskem še le avgusta; pšenico žanjejo konec julija, ajdo (drugo setev) konec septembra. Seno se spravlja sredi junija, otava sredi avgusta; planinske trate kosé še le konec avgusta. Na Dolenskem je nekoliko prezimujočih rastlin; že februarja cvetó zvončeki, žafran, čašnice, aprila pa cesarski venec (fritularie).

J. Ali ima Kranjsko ktere posebne živali?

O. Živalstvo je sredo-evropejske lastnije. Posebna živalca kranjske dežele, ki biva v kraških jamah (zlasti v sv. Magdalene) in tudi na Dolenskem v podzemeljskih vodah, je glasoviti, po škargah in po pljučih dihajoči močerad: človeška ribica.

J. Ali je na Kranjskem kaj rudnine?

O. Rudnih ali mineralnih vod ni mnogo v deželi. Naj bolj glasoviti so topli vrelci v Toplicah (na jugo-vzhod od Novega mesta, ki imajo 29°25 R. toplote pa v 1000 delih 14 delov magnezije, 93 delov apnene ogljeno-kislina, nekoliko kremenokislina pa 70 rastlinstvenih delov. Na Bleškem jezeru pa v Poljanskih Toplicah je mlačen vrelec, ki ima tudi obilo ogelj-nate kislina.

(Dalje nasl.)

Stari in mladi Slovenec.

Mlůva.

O. Mlůva, mlůvenije i mlůvljenije tumultus, mlůvno turbate, mlůviti — vistvovati tumultuari, turbare, loqui na pr. mlůviti ali molviti sramna slova.

S. Nsl. pišete muviti murmurare, in molvljanje, polj-mova pro molva; čes. je mluva to kar slov. govor, mluviti govoriti, mluvnica t. j. slovnica. Posebno je, da se v prvotnem pomenu vjema zgovoriti in kremljati (vid. str. 23. 51.). Primeri tudi stsl. mŭmati - lja, - lješi balbutire, nsl. mem - mom - mumljati.